

مدیریت شهر و مشارکت سیاسی ساکنین (مطالعه موردی منطقه ۳ شهرداری شیراز)

حمید سعدی^۱، اسماعیل حسینی^۲

۱- کارشناس ارشد عمران گرایش آب و سازه های هیدرولیک

۲- کارشناس ارشد عمران گرایش آب و سازه های هیدرولیک

Hamid131168@gmail.com

چکیده

تصمیم گیری برای انتخاب طرح مناسب در شهرها، به یکی از چالش های اساسی مدیریت شهری تبدیل شده است. تفکر نهادینه سازی مشارکت و حضور مردم در فرآیند اداره و مدیریت شهرها از برنامه ها و راهکارهای موثر در رسیدن به مدیریت شهری کار آمد است که در جوامع مختلف به اشکال گوناگون و روش های مختلف قابل مشاهده می باشد. بمنظور تحقق این مهم شناخت موانع، مشکلات و راهکارهای تقویت مشارکت مردم در امور محلی و شهری، در برنامه ریزی و مدیریت مشارکتی، یکی از ضروریات مدیریت مطلوب شهرهاست. پژوهش حاضر با هدف آسیب شناسی مشارکت سیاسی در مدیریت منطقه ۳ شیراز انجام شده است. برای انجام این پژوهش ۳۸۴ پرسشنامه در بین شهروندان شهر و کارشناسان و مدیران مرتبط توزیع گردید. و برای تحلیل داده های جمع آوری شده از آزمون رگرسیون و آزمون تفاوت میانگین ها (t تک نمونه‌ای) و آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد.

برای پژوهش روی ۲ فرضیه در نظر گرفته شد. که نتایج به دست آمده نشان داد که :

بین شرایط احراز صلاحیت کاندیداهای شوراها از سوی نهادهای حاکمیتی و کارایی در حوزه مدیریت شهری رابطه معناداری وجود داشت.

بین صلاحیت علمی - تخصصی کاندیداهای شوراها و مطلوبیت مشارکت سیاسی ساکنین منطقه ۳ شیراز رابطه معناداری وجود داشت.

کلید واژه‌ها: مشارکت سیاسی، مدیریت شهری، منطقه ۳ شیراز.

۱- مقدمه

مشارکت سیاسی، هر عمل داوطلبانه موفق با ناموفق، سازمان یافته یا بدون سازمان، دوره ای یا مستمر، شامل روش های مشروع یا نامشروع برای تاثیر بر انتخاب رهبران و سیاست ها و اداره ی عمومی در هر سطحی از حکومت محلی یا ملی است (واینر و هانتینگتون، ۱۴۰۰، ۱۴). در روند تحول در الگوهای زندگی، پدیده «مشارکت سیاسی» به معنای «فرصت های پرداختن شمار زیادی از شهروندان به امور سیاسی» و به عنوان نقطه تلاقی ساختار فرهنگی و سیاسی در هر جامعه ای است. در حقیقت اندیشه مشارکت سیاسی عبارت است به درگیر شدن توده های مردم در فعالیت سیاسی و تعیین سرنوشت خود و تنها از این رهگذر است که زمینه های ثبات و پایداری نظام سیاسی تحقق می یابد (گلایی و حاجی لو، ۱۳۹۱: ۶۵).

در میان عواملی که از گسترش سریع مشارکت جلوگیری می کنند، نبود فلسفه ای که زیرساز کوشش های مشارکت جویانه را فراهم آورد و میزان آن را افزایش داده و فهم آن را آسان گرداند و به آن تعهد بیفزاید کاملاً در خور توجه است (سعیدی، ۱۳۹۸: ۶۱).

موضوع مشارکت سیاسی و چگونگی تحقق آن، ریشه در تاریخ دیرینه ملت ها دارد و امروز این مفهوم اهمیت و چندانی پیدا کرده است و مشارکت در عرصه های گوناگون همواره مورد بحث بسیاری از اندیشه گران و صاحب نظران بوده است؛ به گونه ای که به نظر برخی از صاحب نظران محور اصلی توسعه بر پایه مشارکت سیاسی استوار است.

یکی از مهم ترین اولویت های جوامع امروزی، افزایش مشارکت همه اقشار جامعه در فعالیت های اجتماعی است (پناهی، ۱۳۹۹). نبود مدیریت در سطح کلان در جامعه منجر به احساس بیگانگی اجتماعی و فرهنگی و رشد بی تفاوتی ها و بسیاری از آسیب های دیگر در جامعه می شود که عواقب سنگینی در جامعه دارد و از موانع توسعه در جامعه محسوب می شود.

جامعه شناسان سیاسی بر این اعتقادند که میزان رای دهی بالا، معرف حد مطلوبی از علاقه مندی و فعال گرایی سیاسی، احساس اثر بخشی، و تعهد مدنی در یک جامعه تلقی می شود. در مقابل، نرخ های نازل رای دهی، می توانند به عنوان شاخصه ای از بیگانگی یا بی تفاوتی سیاسی تلقی شوند (Olson, 1977, 5). وانگهی، نرخ های رای دهندگی از جانب مقصرین اگر به معنی ناخشنودی سیاسی نباشد، دست کم به عنوان نشانه ای از بی تعهدی و دلسردی سیاسی تلقی می شود (Franklin, 2002, 2).

ضرورت شناخت از مقوله مشارکت بدان جهت دارای اهمیت است که اولاً یکی از مبانی اساسی و اصولی دموکراسی در دنیای امروز است و ثانیاً شهرداری ها، زمینه ساز فرهنگ مشارکت برای رسیدن به آرمان های جامعه دموکراتیک بر اساس ادبیات امروز می باشند.

2_ فرضیات

– بین شرایط احراز صلاحیت کاندیداهای شوراها از سوی نهادهای حاکمیتی و کارایی در حوزه مدیریت شهری رابطه معناداری وجود دارد.

- بین صلاحیت علمی- تخصصی کاندیداهای شوراها و مطلوبیت مشارکت سیاسی ساکنین منطقه ۳ شیراز رابطه معناداری وجود دارد.

۳- مبانی نظری

۳-۱- مدیریت شهری:

مدیریت شهری یکی از جدیدترین شاخه‌های مدیریت است. روشن است که مشخصات و ساختار نهادهای قانونی اداره کننده شیراز از کشوری به کشور دیگر تفاوت دارد و هر جامعه‌ای با توجه به ساختار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی خود تعریف یا تلقی خاصی از مدیریت شهری دارد. امروزه، شهرها از دو جنبه اهمیت یافته‌اند. یکی به عنوان مرکز تجمع گروه عظیمی از مردم و دیگری به عنوان عمده‌ترین بازیگر نقش اقتصادی، در کل اقتصاد ملی- از اینرو، باید به مسائل و مشکلات آنها، توجه بیشتر و دقیق‌تر کرد. زیرا در حالتی که برنامه ریزی دقیق و در است، السبب رشد اقتصادی، تثبیت سیاسی و افزایش مشارکت شهروندان در امور شهرها می‌گردد، شکست در حل مشکلات و مسائل شهری، السی به رکود اقتصادی، نارضایتی‌های اجتماعی و سیاسی، فقر، بیکاری و تخریب محیط زیست خواهد شد (سعیدنیا، ۱۳۸۳: ۲۰). ترکیب مدیریت و شیر مفهوم سازماندهی امور مربوط به برنامه ریزی، سازمان دهی، بسیج منابع و امکانات، هدایت و کنترل در محدوده شهر را تداعی می‌نماید. مفهومی که در کشورهای مختلف به دلیل ساختارهای سیاسی و رویکردهای اقتصادی، نهادهای متفاوتی را با الگوهای متفاوتی در خود درگیر دارد.

۳-۲- مدیریت شهری و مشارکت

مشارکت به عنوان یک نظام کارکردی در سطح کلان، میانی و خرد با کارکردهای افزایش ثبات اجتماعی، تقویت روحیه همبستگی و کاهش تعارضات گروهی، از بین بردن فرهنگ حاشیه نشینی، شکوفایی استعدادها و بروز خلاقیت، بسط ارزش‌های دموکراتیک سهیم شده در منابع قدرت و تقویت روحیه مسئولیت پذیری همراه است (وحیدا و نیازی، ۱۳۸۳: ۱۲۰). مشارکت شهروندان در امور شهری باعث افزایش درک و آگاهی شهروندان از مسائل مربوط به آنها و نیاز متقابل به یکدیگر می‌شود، به ایجاد جامعه بهتر کمک می‌کند و توانایی‌های جامعه را برای هماهنگ کردن کنش‌های افراد به منظور توسعه کالاهای جمعی ارزشمند تقویت و حکمروایی بهتری ایجاد می‌کند و فرصت‌های تدوین سیاست‌های هوشمندانه را افزایش می‌دهد (ساروخانی و امیر پناهی، ۱۳۸۵: ۱۳۳).

۳-۳- مشارکت سیاسی:

به نظر رابرتسون مشارکت سیاسی عبارت است از میزانی که شهروندان، از حقوق دموکراتیک عادی خود مبنی بر پرداختن به آن دسته از فعالیت های سیاسی که در قانون تعیین شده، استفاده می کنند. هانتینگتون بیان می کند مشارکت سیاسی عبارت است از: فعالیت شهروندان به منظور تاثیر نهادن بر فرآیند تصمیم گیری سیاسی دولت (هانتینگتون، ۱۳۹۰: ۷۷). راش نیز معتقد است مشارکت سیاسی به معنای درگیر شدن فرد در سطوح مختلف فعالیت در نظام سیاسی از عدم درگیری با داشتن مقام رسمی سیاسی است (راش، ۱۳۹۹: ۱۲۳).

۳-۴- پیشینه پژوهش

۳-۴-۱- پیشینه پژوهش داخلی

سوادی و زهیدی (۱۳۹۴)، در پژوهشی با عنوان (راهکارهای افزایش نقش مشارکت شهروندان در توسعه مدیریت کلان شهر) را مورد بررسی قرار دادند. روش تحقیق مقاله حاضر از نوع توصیفی- تحلیلی و با استفاده از منابع کتابخانه ای و اسنادی بود که به نقش مهم فرهنگ شهروندان در امور شهری نیز خواهد پرداخت. هدف از این مقاله بررسی جایگاه مشارکت شهروندی در برنامه ریزی شهر و همچنین تشریح مفاهیم مشارکت در این زمینه است. نتایج حاکی از آنست که یکی از مولفه های مهم جامعه شهری مدرن مربوط به چگونگی تحقق مشارکت شهروندی می باشد و این موضوع اغلب برنامه ریزان و مدیران شهری را با چالشی بزرگ روبرو نموده است.

۳-۴-۲- پیشینه پژوهش خارجی

دو چرتی^۱ و همکاران (۲۰۰۱)، در پژوهشی با عنوان (فرهنگ مدنی، جامعه و مشارکت شهروندان در محله های متضاد) به این نتیجه رسیدند که فرهنگ مدنی، نهادهای سیاسی، سیاست های عمومی و آموزشی در مشارکت شهروندان موثر است.

¹ - Docherty

۴- معرفی محدوده پژوهش

۴-۱- معرفی شهر شیراز

محدوده خدماتی شهر شیراز براساس آخرین تقسیمات محلی در قالب یازده منطقه شهرداری دارای مساحت ۲۲۷۳۱ هکتار می باشد. براساس آخرین سرشماری نفوس و مسکن که در سال ۱۳۹۵ انجام گرفت شهر شیراز دارای جمعیت ۱۵۶۵۵۷۲ نفر در قالب ۱۰ منطقه شهرداری بوده است. با توجه به تقسیمات جدید شهرداری شیراز در قالب یازده منطقه شهرداری و لزوم محاسبه جمعیت مناطق یازده گانه نسبت به محاسبه جمعیت هر یک از مناطق شهرداری براساس محدوده جغرافیایی آن و ریز اطلاعات بلوکهای آماری سرشماری نفوس و مسکن ۱۳۹۵ اقدام گردید. جدول شماره (۱) مهمترین شاخص های جمعیتی شهر شیراز را به تفکیک مناطق یازده گانه شهرداری شیراز نشان می دهد. براساس سرشماری نفوس و مسکن ، ۱۳۹۵ شهر شیراز دارای جمعیت ۱۵۶۵۵۷۲ نفر بوده که شامل ۷۸۵۴۵۰ نفر مرد و ۷۸۰۱۲۲ نفر زن با نسبت جنسی ۱/۰۱ است. در شهر شیراز تعداد ۴۷۷۹۱۶ خانوار با بعد ۳'۲۸ نفر ساکن می باشند و تراکم جمعیت در شهر شیراز ۶۸،۹ نفر در هکتار می باشد منطقه ۴ شهرداری با ۲۵۴۵۰۳ نفر بیشترین جمعیت و منطقه ۸ کمترین جمعیت را به تعداد ۳۵۷۲۷ نفر در خود جای داده است. بیشترین تراکم جمعیتی مربوط به منطقه ۴ می باشد که دارای تراکم جمعیت ۱۰۸،۱ نفر در هکتار می باشد مناطق ۷،۵،۴،۳۲ و ۸ و ۱۱ دارای تراکم جمعیتی بیشتر از میانگین شهری شیراز هستند و پایین ترین تراکم جمعیتی مربوط به منطقه ۱۰ می باشد که در هر هکتار ۳۸،۵ نفر را جای داده است. بزرگترین منطقه شهرداری ، شیراز منطقه ۱۰ با مساحت حدود ۳۵۶۳ هکتار است که دارای تعدادی محدوده منفصل شهری میباشد و کوچکترین منطقه شهرداری منطقه تاریخی و فرهنگی با مساحت ۳۷۷ هکتار است. (معاونت برنامه ریزی و توسعه سرمایه انسانی، ۱۳۹۶، ۳۴)

جدول (۱) شاخص های جمعیتی شهر شیراز به تفکیک مناطق شهرداری

ضریب همگنی	تراکم جمعیت (نفر در هکتار)	نسبت جنسی (درصد)	جمعیت			خانوار		مساحت	منطقه
			زن	مرد	کل	بعد	تعداد		
۱۰.۷%	۶۱.۴	۰.۹۳	۸۱.۴۶۲	۷۶.۱۶۲	۱۵۷.۶۲۴	۳.۲۲	۴۸.۹۷۲	۲.۵۶۷	۱
۱۰.۱%	۸۹.۱	۱.۰۳	۸۷.۷۲۳	۹۰.۳۹۳	۱۷۸.۱۱۶	۳.۳۴	۵۳.۲۶۰	۱.۹۹۹	۲
۷.۹%	۸۷.۴	۱.۰۲	۶۸.۹۳۱	۶۹.۹۶۶	۱۳۸.۸۹۷	۳.۲۷	۴۲.۵۲۳	۱.۵۸۹	۳
۱۳.۳%	۱۰۸.۱	۰.۹۶	۱۲۹.۷۲۶	۱۲۴.۷۷۷	۲۵۴.۵۰۳	۳.۱۶	۸۰.۴۳۵	۲.۳۵۵	۴
۸.۷%	۹۳.۳	۱.۱۱	۷۴.۰۰۲	۸۲.۱۰۳	۱۵۶.۱۰۵	۳.۴۹	۴۴.۷۹۰	۱.۶۷۳	۵
۹.۵%	۴۹.۱	۰.۹۶	۶۳.۵۸۲	۶۰.۷۴۱	۱۲۴.۳۲۳	۳.۰۷	۴۰.۴۸۴	۲.۵۳۴	۶
۸.۳%	۶۹.۶	۱.۰۳	۶۴.۵۴۷	۶۶.۳۹۰	۱۳۰.۹۳۷	۳.۳۲	۳۹.۳۹۳	۱.۸۸۰	۷
۲.۰%	۹۴.۶	۱.۰۸	۱۷.۱۷۵	۱۸.۵۵۲	۳۵.۷۲۷	۳.۳۴	۱۰.۶۹۲	۳۷۸	۸
۱۰.۹%	۴۸.۰	۱.۰۳	۶۹.۴۲۶	۷۱.۲۹۲	۱۴۰.۷۱۸	۳.۳۹	۴۱.۵۵۱	۲.۹۲۹	۹
۱۲.۲%	۳۸.۵	۱.۰۱	۶۸.۲۱۴	۶۹.۰۸۳	۱۳۷.۲۹۷	۳.۲۸	۴۱.۹۰۸	۳.۵۶۳	۱۰
۶.۳%	۸۸.۰	۱.۰۱	۵۵.۳۳۴	۵۵.۹۹۱	۱۱۱.۳۲۵	۳.۲۸	۳۳.۹۰۸	۱.۲۶۵	۱۱
۱۰.۰%	۶۸.۹	۱.۰۱	۷۸۰.۱۲۲	۷۸۵.۴۵۰	۱.۵۶۵.۵۷۲	۳.۲۸	۴۷۷.۹۱۶	۲۲.۷۳۱	شیراز

منبع: معاونت برنامه ریزی و توسعه سرمایه انسانی، ۱۳۹۶، ۳۵

منطقه ۳ شهرداری شیراز یکی از مناطق ۱۱ گانه شهرداری شیراز می باشد این منطقه در شمال شرقی شهر شیراز قرار دارد و از جنوب به بلوار مدرس، خیابان تختی و فردوسی و از شرق به بلوار فضیلت، از شمال به بلوار جمهوری، شهرک سعدی و بلوار سرداران شهید و از غرب به خیابان حر ختم می شود.

منطقه ۳ با منطقه ۱، ۲، ۷ و ۸ همجوار بوده و از جهت شمال نیز به مرز محدوده شهر ختم می شود.

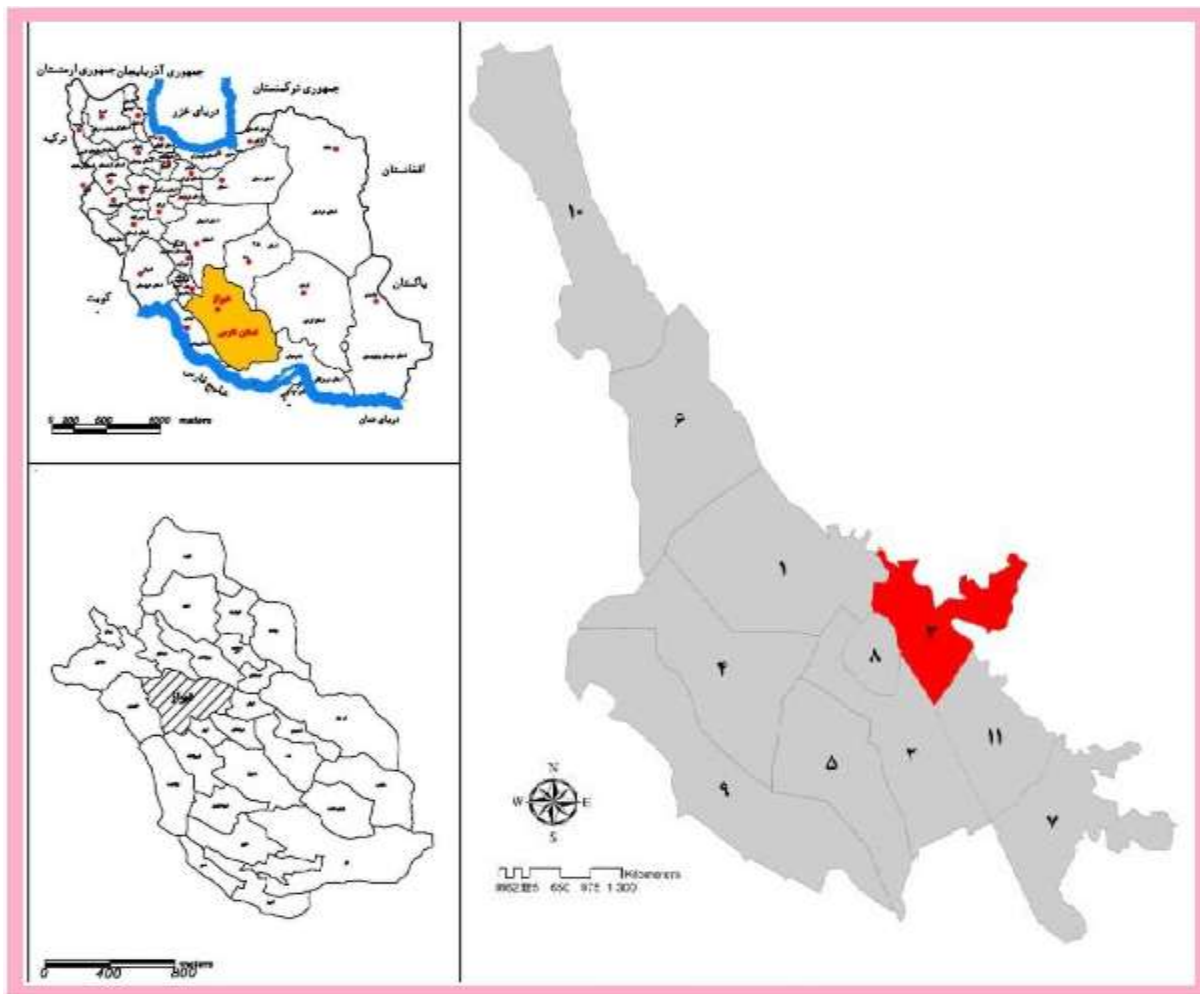
شکل شماره (۲) زیر موقعیت منطقه ۳ شهرداری شیراز را نشان می دهد.

اساسی ترین ویژگی هایی که این منطقه را از سایر مناطق شهر شیراز متمایز می کند عبارتند از : وجود عناصر و مراکز فرهنگی - گردشگری و میراثی نظیر آرامگاه حافظ، آرامگاه سعدی، آرامگاه خواجه جوری کرمانی، دروازه قرآن، امامزاده علی بن

حمزه و غیره که باعث می شود همه ساله تعداد زیادی از گردشگران داخلی و خارجی برای بازدید از این مراکز و مکان ها به این منطقه رفت و آمد می کنند.

منطقه مورد مطالعه به عنوان مهمترین پهنه عملکردی در سطح شیراز، دارای عملکرد فراتر از شهر، محورهای اصلی ارتباطی، پتانسیل و مزیت های ایجاد در آمد و اشتغال، مرکز منطقه ای خدماتی شکل گرفته است. هم چنین دارای زمینه مساعد برای ایفای نقش منطقه ای - ملی و فرا ملی، بهره مند از منطقه تفرجگاهی در دامنه های ارتفاعات شمال شهر و همجوار چشم اندازهای مشرف به شهر با قابلیت ایجاد فضای سبز ارتفاعی، توسعه فضای شهری، قابلیت توسعه و افزایش ظرفیت اکولوژیکی و هویت بخشی به شهر می باشد. همچنین حضور دو ورودی اصلی شهر در منطقه، یعنی ورودی اصفهان - شیراز و ترمینال کر اندیش از دیگر قابلیت های منطقه ۳، به شمار می رود که از ان می توان جهت تقویت عملکرد خاص تاریخی، فرهنگی و فراعتی استفاده نمود.

نقشه ۱: موقعیت جغرافیایی محدوده منطقه ۳ شهرداری شیراز در ایران فارس و شهر شیراز.

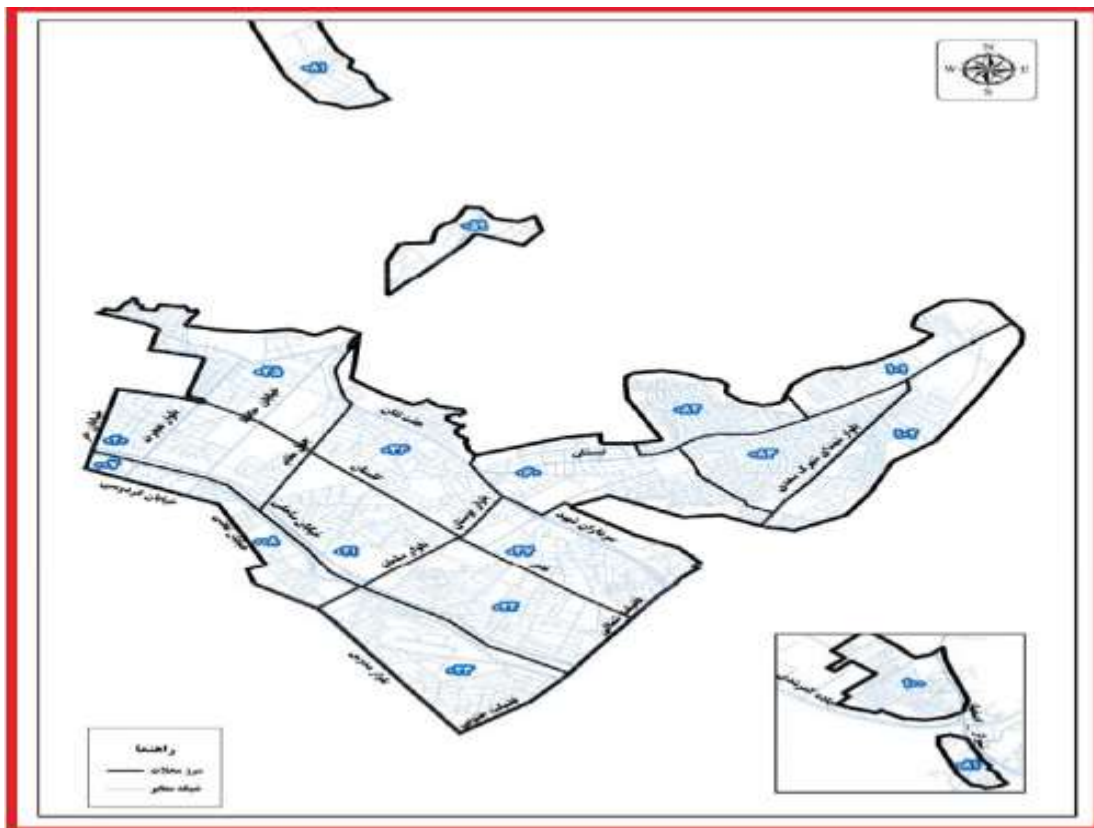
۴-۱- معرفی منطقه ۳ شهر شیراز

جدول ۲: شناسنامه منطقه ۳ شهر شیراز

نسبت همگنی	تراکم		مساحت		خانوار		جمعیت				نام منطقه	تعداد محله	۳
	خانوار	جمعیت	نسبت به شهر	کل	بعد	تعداد	نسبت جنسی	زن	مرد	نسبت به شهر			
۷,۹٪	۲۶,۸	۸۷,۴	۷,۰٪	۱,۵۸۹	۳,۲۷	۴۲,۵۲۳	۱,۰۲	۶۸,۹۲۱	۶۹,۹۶۶	۸,۹٪	۱۳۸,۸۹۷	۱۶	۳
-۵,۰٪	۲۷,۵	۸۹,۶	-۴,۴٪	۹۹	۳,۲۶	۲,۶۵۸	۱,۰۲	۴,۳۰۸	۴,۳۷۳	-۵,۵٪	۸,۶۸۱		
-۲,۲٪	۱۴,۶	۴۸,۶	-۲,۱٪	۴۹	-۰,۱۶	۱,۳۱۵	+۰,۶	۲,۱۵۹	۲,۳۰۵	+۲,۸٪	۴,۳۵۸		

منبع: معاونت برنامه ریزی و توسعه سرمایه انسانی، ۱۳۹۶، ۱۱۷

نقشه شماره ۲: محدوده محلات منطقه ۳ شهرداری شیراز

(منبع: معاونت برنامه ریزی و توسعه سرمایه انسانی، ۱۳۹۶، ۱۱۸)

۵- آمار استنباطی

فرضیه اول: بین شرایط احراز صلاحیت کاندیداهای شوراهای از سوی نهادهای حاکمیتی و کارایی در حوزه مدیریت شهری رابطه معناداری وجود دارد.

جدول (۳): ضریب همبستگی بین شرایط احراز صلاحیت کاندیداهای شوراهای و مدیریت شهری

متغیر ملاک	متغیر پیش‌بین	مدیریت شهری
شرایط احراز صلاحیت کاندیداهای شوراهای	ضریب همبستگی	** ۰/۲۵
	سطح معناداری	۰/۰۰۳
	تعداد	۳۸۴

جهت سنجش فرضیه‌ی اول پژوهش از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شده است که بر این اساس مقادیر به دست آمده بدین قرار می باشد: ($\text{sig} = ۰/۰۰۳$, $r = ۰/۲۵$). یافته‌های به دست آمده از این مقادیر حاکی از این می باشد که دو متغیر رابطه معنادار و مستقیمی برقرار می باشد. عبارت دیگر مقدار sig بدست آمده از سطح خطای مفروض (۰/۰۵) کوچکتر است.

بنابراین در سطح خطای ۰/۰۵ فرض H_0 رد می شود، از این رو فرض H_1 را می پذیریم که بیانگر برقراری رابطه میان «شرایط احراز صلاحیت کاندیداهای شوراهای از سوی نهادهای حاکمیتی و کارایی» و «مدیریت شهری» می باشد. بدین صورت که بین شرایط احراز صلاحیت کاندیداهای شوراهای از سوی نهادهای حاکمیتی و کارایی در حوزه مدیریت شهری رابطه معناداری وجود دارد. لذا فرضیه فوق مورد تائید قرار گرفت.

فرضیه دوم: بین صلاحیت علمی - تخصصی کاندیداهای شوراهای و مطلوبیت مشارکت سیاسی ساکنین شهر منطقه ۳ شیراز رابطه معناداری وجود دارد.

جدول (۴): ضریب همبستگی بین صلاحیت علمی - تخصصی

کاندیداهای شوراهای و مطلوبیت مشارکت شهری

متغیر ملاک	متغیر پیش‌بین	ارتقا کیفیت فضاهای عمومی شهری
صلاحیت علمی - تخصصی کاندیداهای شوراهای	ضریب همبستگی	** ۰/۳۶۵
	سطح معناداری	۰/۰۱۷
	تعداد	۳۸۴

جهت سنجش فرضیه‌ی دوم پژوهش از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شده است که بر این اساس مقادیر به دست آمده بدین قرار می‌باشد: ($\text{Sig} = ۰/۰۱۷$ ، $r = ۰/۳۶۵$). یافته‌های به دست آمده حاکی از این می‌باشد که دو متغیر رابطه معنادار و مستقیمی برقرار می‌باشد. عبارت دیگر مقدار sig بدست آمده از سطح خطای مفروض ($۰/۰۵$) کوچکتر است. بنابراین در سطح خطای $۰/۰۵$ فرض H_0 رد می‌شود، از این رو فرض H_1 را می‌پذیریم که بیانگر برقراری رابطه میان «بین صلاحیت علمی- تخصصی کاندیداهای شوراها» و «مطلوبیت مشارکت شهری» می‌باشد. بنابراین بین صلاحیت علمی- تخصصی کاندیداهای شوراها و مطلوبیت مشارکت سیاسی ساکنین منطقه ۳ شیراز رابطه معناداری وجود دارد. لذا فرضیه دوم پژوهش مورد تأیید قرار گرفت.

۶- نتیجه گیری

با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان گفت که شوراهای اسلامی شهر به عنوان هدایت کننده اصلی فعالیتهایی شهری برای تحقق مدیریت واحد شهری تعریف می‌شوند و می‌بایستی بسیاری از امور مربوط به شهر در این پارلمان محلی هماهنگ شوند که بدون شک می‌تواند کمک بسیاری برای مدیریت هر چه بهتر شهر داشته باشد. با بیان اینکه شوراهای اسلامی شهر به عنوان بازوی نظارتی و اجرایی نظام مدیریت شهری نقش موثری و اساسی در روند اداره شهر ایفا می‌کنند کاندیداهای شوراها از سوی نهادهای حاکمیتی و کارایی باید صلاحیت و کارایی لازم در این زمینه را دارا باشند و شرط احراز صلاحیت کاندیداهای شوراها می‌تواند به گرایشات سیاسی، موازین دینی، اخلاقی کاندیدها، معیار و شاخصهای روشن برای قابلیت ارزیابی عینی آنها در قانون، شفافیت و اطلاع رسانی و نظارت بیرون از حکومت و حاکمیت از سوی نهادهای مدنی (انجمن ها، احزاب و گروه های سیاسی و رسانه‌های آزاد) اشاره کرد که در حوزه مدیریت شهری از مهمترین عوامل کلیدی و تاثیرگذار محسوب می‌شود.

این نکته هم قابل ذکر است که شوراها در ارتباط مستقیم متعامل با ساکنین و نهادهای محلی می‌توانند حلقه واسط میان این سطح از لایه‌های اجتماعی با ساختار و نظام مدیریت شهری در سطوح بالاتر باشند که نقش صلاحیت کاندیدها بیشتر نمود پیدا می‌کند. شوراها می‌توانند کارآمدترین ابزار حکومت محلی برای مدیریت شهری و در راستای نهادینه شدن مشارکت سیاسی مردم برای مدیریت بهتر باشند که توسعه نقش آنها در مدیریت شهری امری لازم و اجتناب ناپذیر است.

به نظر می‌رسد شورای اسلامی شهر و شهرداری می‌تواند با تشکیل گروه‌ها و انجمن‌های تخصصی در این سازمان و مشارکت کارشناسان و متخصصانی که صلاحیت علمی و تخصصی دارند، موجبات ارتقاء مشارکت سیاسی را فراهم کند.

لذا استفاده از کاندیدهای کارآمد و گروه‌های تخصصی در شورای شهر به منظور مشارکت در امور این سازمان می‌تواند موجب کاهش هزینه‌های نظارتی و کنترل رسمی در سازمان و احساس تعلق به جامعه شده و روحیه مشارکت پذیری را در بین ساکنین و شهروندان ارتقاء دهد.

آنچه ضروری می‌نماید اینکه، تهیه و استفاده از یک الگوی مناسب با پشتوانه علمی که توسط نیروهای کارآمد و متخصصان صلاحیت دار تهیه شده و نیز به کارگیری آن در سازمان‌های غیردولتی و گروه‌های مردمی در ایجاد وحدت رویه در عملکرد و جلوگیری از اعمال سلیقه‌های شخصی مهم و افزایش مشارکت سیاسی نقش اساسی دارد.

۷- پیشنهادات

پیشنهاد می شود که مدیریت شهری شورای شهر نسبت به برگزاری همایش های عمومی (شنیداری) به منظور جمع آوری غیررسمی نظرات شهروندان و همچنین برگزاری میزگردهای مشورتی و تبادل نظر مابین مدیران و مسئولین شهرداری با شهروندان اقدام نمایند و مطالب و اظهار نظرات شهروندان را در اولین فرصت مورد بررسی قرار داده و بازخورد نقطه نظرات مذکور را پس از ارزشیابی، در قالب طرح و برنامه ریزی های مدیریتی مورد استفاده قرار دهند تا بدین وصف مؤلفه توسعه مدیریت شهری محقق شود.

۸- منابع:

- راش، مایکل، (۱۳۹۹)، "جامعه و سیاست (مقدمه ای بر جامعه شناسی سیاسی)"، ترجمه منوچهر صبوری، تهران، انتشارات سمت.
- ساراوخانی، باقر و امیر پناهی، محمد، (۱۳۸۵)، "ساخت قدرت در خانواده و مشارکت اجتماعی"، پژوهش زنان، دوره ۴، شماره ۳، صص ۳۱ - ۶۰.
- سعیدی، محمدرضا (۱۳۹۸)، "درآمدی بر مشارکت مردمی و سازمان های غیر دولتی"، تهران، انتشارات سمت.
- سعید نیا، احمد، (۱۳۹۷)، "کتاب سبز شهرداری ها، جلد یازدهم، مدیریت شهری، چاپ دوم، انتشارات سازمان شهرداری ها، تهران.
- سوادی، امین و زهیدی، مهیار (۱۳۹۴)، "راهکارهای افزایش نقش مشارکت شهروندان در توسعه مدیریت کلان شهری. کنفرانس بین المللی"، پژوهش های نوین در عمران، معماری و شهرسازی.
- معاونت برنامه ریزی و توسعه سرمایه انسانی دفتر برنامه و بودجه، ۱۳۹۶، "طرح مطالعاتی محله بندی شهر شیراز با رویکرد توسعه همگون و متوازن" ویراست اول.
- گلایی، فاطمه و فتانه حاجیلو (۱۳۹۱)، "بررسی جامعه شناسی برخی عوامل موثر بر میزان مشارکت سیاسی (مطالعه موردی: استان آذربایجان شرقی)"، مطالعات و تحقیقات اجتماعی، دوره اول، شماره ۱، ۲۰۰ - ۱۷۳.
- واینر، مایرون و هانتینگتون، ساموئل (۱۴۰۰)، "درک توسعه سیاسی"، ترجمه ی پژوهشکده ی مطالعات راهبردی، تهران، پژوهشکده ی مطالعات راهبردی.
- وحید، فریدون، نیازی، محسن، (۱۳۸۰)، "بررسی موانع مشارکت در کاشان"، پایان نامه دکتری، اصفهان، دانشگاه اصفهان.

- Olson, David G. (2014) *Place Matters: Explaining Turnout in New York City Elections (1988-1994)*; A dissertation submitted to the university at Albany state university of New York in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy; Rockefeller College of public affairs and policy, Department of political science.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

- Franklin, Mark N. (2008) *The Voter Turnout Puzzles*, Revision of a paper presented at the Fulbright Brainstorm Conference on voter turnout, Held in Lisbon, Portugal, February.